

המועדים

קטיות ותיודזים
בעניני

חג הפסח

המועצה

קושיות ותירוצים

בעניני

פסח

מנאי

מיכאל בן לאמו"ר אליהו אזולאי

אלעד

שנת תשס"ז

תוכן הענינים

הטעם שאין מברכים על מצות סיפור יציאת מצרים.....	לא.....	קושיא א
ברכה על מצוה שאין לה קצבה.....	לו.....	קושיא ב
ברכה על ארבע כוסות.....	לה.....	קושיא ג
ד' כוסות המעכבות זו את זו.....	מ.....	קושיא ד
דברים שאין להם שיעור.....	מא.....	קושיא ה
הטעם למה לא גזרו במצה שמא יעבירו.....	מב.....	קושיא ו
מצוה קיומית באכילת מצה.....	מג.....	קושיא ז
אכילת חמץ בתוספת שבת.....	מד.....	קושיא ח
הידור מצוה באכילת מצה בחפצא של המצוה ובמעשה המצוה.....	מו.....	קושיא ט
ברכת שעשה נסים בפסח.....	מח.....	קושיא י
הטעם שלא תיקנו לומר על הניסים בפסח.....	נ.....	קושיא יא
החילוק בין חמץ בפסח למוקצה לענין דבר שיש לו מתירים.....	נא.....	קושיא יב
שמירת הצדיקים מאיסורי אכילת חמץ.....	נב.....	קושיא יג
בענין שיעור במרור.....	נג.....	קושיא יד
חובת ד' כוסות.....	נד.....	קושיא טו
הסיבת תלמיד לפני רבו.....	נה.....	קושיא טז
טעם ברכת המוציא על אכילת מצה.....	נו.....	קושיא יז
הטעם שאין מברכין על מצות ד' כוסות.....	נח.....	קושיא יח
תנאי באכילת האפיקומן ובדין מילתא דליתא בשליחות ליתא בתנאי נט.....	נט.....	קושיא יט
אכילת מצה בזמן תוספת פסח.....	סא.....	קושיא כ
שומע כעונה בארבע כוסות.....	סב.....	קושיא כא
דבר שיש לו מתירין.....	סג.....	קושיא כב
ביטול עשה של תשבתו בשורף חמצו קודם הזמן.....	סד.....	קושיא כג
עוסק במצוה אי הוי פטור או דחיה.....	סד.....	קושיא כד
שומע כעונה במצות סיפור יציאת מצרים.....	סה.....	קושיא כה

קושיא לב

טעם אמירת הלל בפסח ובסוכות

ידוע שיש הבדל בין חג הסוכות לחג הפסח, שבחג הסוכות גומרים את ההלל בכל יום ובפסח גומרים את ההלל רק ביום הראשון. והבית יוסף (סימן הר"צ) כתב הטעם מפני מה אין גומרים את ההלל בכל ימי הפסח, והוא לפי שטבעו המצרים בים ונא' "בנפול אויביך אל תשמח". וכן כתב הט"ז כיוון שבשביעי של פסח טבעו המצרים בים ואמר הקב"ה "מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה". א"כ כיוון שבשביעי אין גומרים אותו גם בחוה"מ אין גומרים שלא יהיה עדיף מיו"ט אחרון.

פ"צ"ע מהא דאמרינן בגמ' מסכת ערכין (דף י"ע"ב) שימי הסוכות חלוקים בקורבנותיהם לכן גומרים בכל יום את ההלל. אבל ימי חג הפסח אין חלוקין בקורבנותיהם והוא כמו יומא אריכתא של החג הראשון ע"כ די באמירת הלל אחד לכל החג, א"כ מדוע הבית יוסף כתב טעם נוסף לאחר שנתבאר כבר הטעם בגמ'.

תירוץ

ותירץ הגאון רבי שמואל רוזובסקי מדוע הבית יוסף הוצרך להביא לנו עוד טעם מלבד הטעם הנא' בגמ' הרי ידוע שיש שני דינים בהלל. יש הלל שימי החג מחייבים לומר כמו בכל הרגלים ויש הלל הנאמר על הנס כמו בקריעת ים סוף. וביאר הגר"ש רוזובסקי שהאמור במדרש "מעשה ידי טובעים ואתם אומרים שירה" טעם זה בא לשלול רק הלל הנא' על הנס שאין לאומרו על נס כזה שגרם למביעת מעשי ידיו של הקב"ה, אבל אין זה מונע אמירת הלל מחמת החג בשביעי של פסח, והלל מדין החג היה מן הדין לומר בכל יום מימי הפסח כמו בסוכות. ומשום כך אמרה הגמ' בערכין שכיוון שפסח אינו חלוק בקורבנותיו די לו בהלל אחד לכל ימי החג, ואומנם היה מקום לומר

דברים אחדים

לולי תורתך שעשועי אז אנדתי בעניי

עתה באתי, על דברי תורה, להודות ולהלל שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן בו זכני הבורא ית"ש לראות את סדרת ספרי אשר שם קורא להם בקודש "עיון המועדים". אין עיקרה של שמחה זו על הוצאת הספרים אלו, אלא עיקר השמחה היא, על לידתם והורתם ועל ידם זכיתי להגות ולהשתעשע בפקודי ד' המשמחים לב.

אכן, בחסדי ד' זכיתי להעלות את דבר תורת המועדים, באופן של קושיות ותירוצים נפלאים אשר ישתעשעו בהם הלומדים וישמחו ויעלזו בדברי התורה הקדושה כי היא מקור שמחה וחיים.

מאחר וכוונת הספר היא להראות ולפרסם מתיקות התורה, והבאתי אף מהמפורסמות מן הדברים המתבדרים בבי מדרשא, וישמחו בהם חברי הלומדים.

כאן המקום למסור מודעה, כי משום האי טעמא, ימצאו בספר דברים רבים אשר מקורם בספרי רבותינו הראשונים וגדולי האחרונים, וכדי להרבות שמחתה של תורה הכנסתים לאכסניה אחת בשפה ברורה ובטוב טעם, באופן מתומצת ובהיר, למען ירוץ הלומד בהם. בטוחני שהמעין בהם ימצא בהם עונג רוחני רב.

עוד ביציאתי את השער, אכפול תודה על טובתו של מקום, שנתן לי הסייעתא דשמיא הן בעצם הלימוד הן במציאת הדברים וכתביבתם. ועוד הפליא עלי חסדו בעזרתו מקדם בהוצאת הספרים לאור עולם, כאשר מצאתי איש כלבבי כאח יחשב לי מוקיר רבנן ואיהו גופה צורבא מרבנן, למדן בכל רמ"ח